

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadružni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 8.

Sreda, 27. januarja 1932.

Leto VII.

Ni vse zlato, kar se sveti.

Dva povsem nasprotna pojava opažamo danes po vsem svetu. Na eni strani nespravljivi radikalizem, na drugi strani smešni oportunistem. Skrajni radikalizem stremi po diktatu, skrajni oportunistem pa pomega utrjevati zrahljane vezi današnjega gospodarskega sistema. Diktat dejansko že obstoja danes, le da je ta diktat prikrit, ker ga vodijo tajni mednarodni vplivi ter jim gre danes vsekakor za ohranitev pozicije.

Vojna zmeda je napravila v tej diktaturi nered, ki ga sedaj zopet poizkuša upostaviti ona tajna sila.

Delavstvo ima v tej zmedu gotovo tudi važno nalogo. Svoj cilj mora imeti pred očmi. Cilj, ki zahteva izpremembo današnjega gospodarskega sistema. Ta cilj se pa ne da doseči z bobnečimi radikalnimi frazami, ampak le s smotreno politiko, ki se približuje cilju. Delavstvo ima prav zaradi svojega posebnega cilja tudi svojo ločeno pot, svoje probleme, ki ne morejo biti identični s kozmo-političnimi fašističnimi problemi, zraslimi na zeljnikih mednarodnega kapitalizma. Ne zadostuje ognjena beseda »voditelja«, marveč treba je prepričanja. Prepričane, le samostojne množice narodov morejo reševati problem sistema gospodarstva.

Razvoj sam bo določal taktiko sebi, a delavstvo je faktor, narodi so faktor, ki bo razvoju primerno taktiko izbral v prid pravičnejšemu gospodarstvu.

Toda problem mora vzklikniti v dušah in srcih vseh onih, ki čutijo potrebo po izpremembi. Okleniti se morajo samo okoli problema, ki garantira uspeh. Ojačevanje tajnih sil pa pomeni danes konservativizem, ki se mu ljudje, ki imajo plemenite probleme, ne smejo vdajati.

Kljub krizi se zvišuje kapital.

Vzhodnočeška rudniška družba je sklenila pred nekaj dnevi na svojem izrednem občnem zboru v Prahi, da se glavniška delnica zviša od 200 na 500 nominale s tem, da se prekolkuje 250.000 delnic z odpisi iz stabilizacijskega sklada 75 milijonov kron (okoli 90 mil. Din) in s tem zviša od 80 na 125 milijonov Kč.

Tudi Dux-Bodenbachska železnica, katere večino delnic ima vzhodnočeško društvo, je na svojem nedavno se vršečem izrednem občnem zboru sklenila zvišati delniški kapital od 20 na 50 milijonov Kč s tem, da prekolkuje delnice po 400 Kč na 1000 Kč tudi na račun stabilizacijskega sklada.

Iz teh podatkov je razvidno, da imajo kapitalisti še kljub težki krizi sijajne dobičke. Po milijonih zvišujejo svoj delniški kapital z rezervnimi skladi, ki so nastali iz dobičkov obratovanja potom dela, toda vedno več delavcev odpuščajo in uvajajo pretrgani ali skrajšani delovni čas, da delavstvo še za krop ne zasluži.

Prav na isti način gospodarijo podjetniki povsod, kjer mnogo govore o krizi. V Jugoslaviji smo imeli v kratkem nekaj podobnih primerov, le da nam računov ne pokažejo. To je nov dokaz, kako silno je potrebna javna kontrola nad velegospodarstvom, ki povečava s svojimi krizami socialno bedo.

O ureditvi stanovanjskega vprašanja.

Resolucija svobodnih strokovnih organizacij.

V ponedeljek je pričela zborovati v Beogradu anketa o stanovanjski misli. Delavske organizacije v Beogradu so imele z ozirom na anketo posebno konferenco, na kateri je poročal tajnik s. B. Krekić.

Sklenjena je bila na konferenci resolucija, ki pravi, da je stanovanjsko vprašanje eno najvažnejših socialnih vprašanj.

V glavnem zahteva resolucija, da se najemnina za stanovanja in lokale v starih hišah zniža na predvojno višino. Za stanovanja in lokale v novih hišah pa naj veljajo določbe zakona o pobijanju draginje. Kazni za pre-

stopke naj se stekajo v poseben sklad za gradnjo cenenih stanovanj.

Resolucija zahteva dalje, da se iznova uveljavijo določbe stanovanjskega zakona iz leta 1923., po katerem morajo država, občine in privatna podjetja graditi za svoje nameščence potrebna stanovanja.

Omožilo bi se naj tudi z zakonom zadružne hiše, to je hiše, katere bi gradili ljudje z manjšo imovino skupno.

Istotako bi bilo potrebno uvesti v celi državi enoten odpovedni rok za stanovanja.

Kriza v ljubljanski tobačni tovarni?

Kaj bo z delavstvom?

Javnost obveščajo, da konzum tobaka pada in da bodo zaradi tega delali v ljubljanski tobačni tovarni samo pet dni v tednu. Sedanji obrat je dobro polovico skrčen v primeri z obratom pred vojno. Mezdne razmere v tej tovarni so tudi slabe.

Z isto okrožnico, kakor o skrajšanem delovnem času, so pozvali nameščence, da eventualno sami izstopijo iz službe oziroma se dajo upokojiti. Tobakno delavstvo prihaja v neprijeten položaj. Če kdo stopi v pokoj, ima že skoro v najboljšem slučaju 300 Din mesečne pokojnine. Mnogo tobačnih delavk je tudi poročenih in so njih možje nezaposleni zaradi krize v drugih strokah, tako, da bo ta ukrep jako hud socialen udarec za ljubljan-

ske in okoliško delavstvo. Edina koncesija je ta, da se v šteje v službeni čas toliko sobot, kolikor ima kdo dopusta.

Poleg tega obetajo, da uredijo nov pravilnik, s katerim hočejo urediti pokojnine, ter da bodo pozneje stari delavci in delavke stopili v pokoj.

Prepričani smo pa, da je v škodo ljubljani, če se tobačna tovarna demontira. Preskromni zaslužki so, preskromna je pokojnina, za vso banovino bo pa gospodarski udarec, če se bo vršila še dalje politika demontaže industrije v dravski banovini.

Obrambna fronta v Nemčiji.

Strnjene vrste republikancev.

Z izredno malomarnostjo je prebivalstvo Nemčije opazovalo nacionalno-socialistično gibanje do zadnjega časa. V zadnjih tednih se je to izpremenilo. Predvsem je sklenil Reichsbanner (socialistično obrambno društvo) dogovor z zvezo strokovnih organizacij »železno fronto«. V stotinah zborovanjih so prisegli zborovalci, da bodo z vsemi pomočki preprečili desni radikalni preokret ter da se bodo v skrajnem primeru poslužili najostrejšega orožja — splošne stavke.

Nadejamo se, da bo nemški narod

borbo »železne fronte« razumel ter da bo grozeča reakcija izostala.

Nemška pogodba s privatnimi upniki. Za utrditev nemške valute.

Med inozemskimi bankami in nemškimi bankami je bil sklenjen dogovor, da kratkoročni privatni inozemski krediti počivajo eno leto. Inozemske banke so sklenile to pogodbo, da utrdijo nemško valuto, ker bi jim sicer nastala škoda. Dogovor pa stopi iz veljave, če bi mednarodne ali nemške razmere omajale zaupanje, ali če bi bil razglašen moratorij.

vanja. In Švica je dobro meščansko-demokratsko urejena država.

Razpust jezuitskega reda na Španskem.

Zaplemba imetja.

Španska vlada je izdala odlok o razpustu jezuitskega reda na Španskem. V odloku se naglašja, da morajo novici reda v desetih dneh zapustiti skupno samostansko življenje. Z odlokom se jemlje redu vsa pravica, da bi razpolagal s svojim imetjem, ker preide to v last države, ki bo njega dohodke porabljala za dobrodelne namene in šolstvo. V roku desetih dni morajo banke, zasebniki in druge pravne osebnosti javiti finančnemu ministru vloge, tekoče račune, vrednostne papirje in drugačino imetje reda. Posebna vladna komisija bo nadzorovala izvedbo predpisov.

Pred lausansko konferenco,

ki se bo sestala šele meseca februarja.

Po dolgotrajnih pogajanjih so se velike upnice sporazumele glede programa lausanske konference. Konferenca bo trajala le nekaj dni in 11 evropskih držav, ki bodo na konferenci zastopane, bo predlagalo Washingtonu, da naj se sedanji moratorij glede reparacij in vojnih dolgov podaljša do 31. decembra 1932. Konferenca se bo potem iznova sestala v Lausanni ali kje druge proti koncu tega leta, da končno uredi vprašanje reparacij in vojnih dolgov. Ta konferenca ima torej bolj formalen značaj.

Ministri v angleški vladi so se sprli zaradi uvajanja carine. Opozicijski ministri so zagrozili z odstopom. Večina je pa opozicionalce prepričala, da bi s tem trpelo na zunaj nacionalno edinstvo. Da se izognejo nadaljnjim sporom, so sklenili, da naj ima vsak resortni minister svobodne roke. Puntarski ministri so lord Snowden, Samuel, Marcelan in Sinclair. Ti bodo v parlamentu pojasnili svoje odvojeno mišljenje glede angleške carinske politike. Angleški listi so sicer skeptični, vendar se tolažijo, da inozemstvo ne bo opazilo tega nesoglasja v angleški vladi.

Anglija se je za las izognila vladni krizi. Konservativna večina angleških ministrov je nameravala zopet zvišati carine na nekatere produkte za 10 do 20 odstotkov. Bivši ministri prejšnje delavske vlade z Macdonaldom in Snowdenom na čelu, so se pa tej nameri odločno uprli in grozili, da demisionirajo. Kako se je spor končal, še ni znano, vendar pa zatrjujejo, da je vladna kriza zaenkrat odstranjena. (Dosegel se je sporazum za politiko prostih rok posameznih ministrov v vprašanjih, v katerih bi ne soglašali. Op. ur.)

Pridno izjemno sodišče v Italiji. Izjemno sodišče »v zaščito države«, kakor se imenuje orožje v obrambo fašistične diktature v Italiji, je izvršilo v zadnjih štirih mesecih šest procesov, v katerih je bilo obsojenih 70 obtožencev skupaj na 307 let ječe. Vsi ti obsojenci so iz Julijske Benečije. V celoti pa je bilo v drugi polovici 1931 v Italiji 51 procesov politične naravi, v katerih je bilo obsojenih 609 oseb, obsojenih pa 427 oseb skupaj na 1900 let ječe. Številni procesi v »zaščito« države so najboljši dokaz ali da Italijani niso zadovoljni z diktaturo ali pa da se fašizem oprijemlje bilk v strahu, da vtone v morju nezadovoljstva med prebivalstvom. Politični obsojenci in obtoženci so švarilni opomin, ki ne utihne.

Nemiri v Španiji so zaključeni. Španija je posebna dežela skrajnega konservativizma in skrajnega radikalizma. Zaradi terorja, ki se je razvil, deloma tudi zaradi naturela španskega naroda, anarhizem, ki je izredno močan. V zadnjem času je nastalo novo revolucionarno gibanje teh individualistov, kateremu so se pridružili tudi sindikalistični delavci. Središče gibanja je bilo v Burgu. Situacija v Barceloni je bila tudi opasna. Socialisti so izdali poseben manifest ter svarili po težki krizi pred novo revolucijo, ki bi služila samo monarhističnim reakcionarnim namenom, ki ima še zaslonbo v klerikalizmu. Vlada je bila na poizkus revolucije pripravljena in jo je v nekaj dneh zavrnila.

Mariborsko delavstvo protestira!

Ogromna udeležba na shodu medstrokovnega odbora. — Za znižanje najemnin in preskrbo brezposelnih.

Minuli ponedeljek se je vršil v kazinski dvorani sijajno obiskan shod mariborskega delavstva, katerega je sklical Medstrokovni odbor (Strokovna komisija). Shod je otvoril in vodil s. Ivan Dvoršak, referiral pa sta ss. Petejan in Eržen.

Kot prvi je govoril s. Petejan, ki je v globoko zasnovanem govoru orisal bedo in pomanjkanje brezposelnega delavstva, v katero ga je pahnilo nesposobno gospodarstvo svetovnega kapitalizma. Gospodarska kriza vladala po celem svetu in je tudi v naši državi povzročila ogromno brezposelnost, tako da je že okrog 200.000 delavcev brez zaslužka. Delavstvu, ki je že itak doprineslo največ žrtev, tako v svetovni vojni kakor tudi v povojni dobi, bi radi kapitalisti napravili še sanacijo gospodarstva s tem, da znižujejo plače in zapirajo tovarne, ki ne donajajo dovolj ogromnega dobička. Sedanja gospodarska kriza je posledica svetovne vojne, ki je požrla milijarde in milijarde, istočasno pa prinesla posameznikom ogromne dobičke, dočim naj bi delavstvo plačevalo račune.

Da preprečijo padanje cen, uničujejo kapitalisti pridelke, v poedinah državah postrojuje carinske odredbe (v poslednjem času celo v Angliji), istočasno pa znižujejo mezde delavstvu.

Kakor v drugih državah, je tudi pri nas kriza v polnem razvoju, vsled katere so zlasti prizadeti delavci in nameščenci kot konzumenti ter kmet kot producent. Medtem ko kmet prodaja svoje pridelke v izgubo, raste draginja, konzum pada, beda širokih slojev pa se veča od dneva do dneva.

Delavstvo ni zakrivilo gospodarske krize in sedanjega stanja, zato odločno odklanja, da bi moralo ono nositi posledice.

Kakor je hvalevredna pomožna akcija, ki so jo uvedle posamezne občine, med njimi tudi mariborska, vendar se moti vsak, kdor bi videl v tem rešitev vprašanja brezposelnosti.

Te pomožne akcije bodo zamogle samo preko zime olajšati bedni položaj brezposelnih. Delavstvo pa zahteva zaposlitev, da bo v stanu prezivljati svoje družine in živeti človeku dostojno življenje.

Javne borze dela naj postanejo res prave posredovalnice za delo, tako da bodo priglasi brezposelni dobili po vrstnem redu zaposlitev oziroma primerno podporo.

Končno se je govornik bavil še z vprašanjem bolniškega zavarovanja. Dajanje zavarovancem so se znižale, medtem ko so se prispevki zvišali.

Ko je pozval še navzoče, da se oklenejo svojih svobodnih strokovnih organizacij, ker le te jim bodo zamogle zboljšati njihov slab gnotni položaj, je ob vehementnem odobravanju končal svoj referat.

Proti pretiranam najemninam — za maksimiranje cen.

Burno pozdravljen je kot drugi referiral s. Eržen o najemninah. Uvodoma je omenil, da se celo žival bori za svoj brlag, zato je razumljivo, da se morajo boriti tudi stanovanjski najemniki za streho nad glavo.

Stanovanjska zaščita je bila uvedena že v bivši Avstriji med vojno. Vsled tedaj naraščajoče draginje vseh življenskih potrebščin, so pričeli tudi hišni lastniki zviševati najemnine stanovanj. Da se omeji že itak veliko nezadovoljstvo med ljudstvom, je vlada uvedla stanovanjsko zaščito ter s tem preprečila preveliko izkoriščanje najemnikov.

Prekrat in povojna doba in ž njo sprememba valute, je hišne lastnike, ki so imeli dolgove, razbremenila. Najemniki, zlasti rentniki, pa so bili s to spremembo valute

hudo prizadeti. Znani so slučajji, da sprejemajo posamezni invalidi malenkostne rente.

S. Eržen je na podlagi statističnih podatkov v svojem govoru dokazal, da so bili pred vojno davki za stanovanjske objekte dokaj višji, medtem ko takratne najemnine zdaleka niso dosegale sedanjih.

Povojna doba je prinesla poleg drugih težav tudi veliko pomanjkanje stanovanj. Dokler je bil pri nas v veljavi še stanovanjski zakon, so najemniki še nekako zmogli najemnine. Medtem ko so z odpravo stanovanjskega zakona najemnine ogromno poskočile, tako da plačuje najemnik danes najmanj dve tretjini svojih dohodkov lišnemu lastniku za stanovanje.

Kako ogromno so poskočile najemnine, je najbolj razvidno iz vplačanih davkov na zgradbarine pri mestni občini mariborski. Ko je bil še v veljavi stanovanjski zakon, je n. pr. za leto 1929 sprejela mestna občina mariborska 17 milijonov teh dohodkov. V letu 1930 pa so se dohodki zvišali povprečno že na 26 milijonov. V minulemu letu pa so znašali ti davki že 29 milijonov dinarjev. V razdobju 3 let so se torej najemnine zvišale na okrog 11 milijonov dinarjev.

V borbi proti stanovanjski zaščiti se je tudi kaj trdo zatrdjevalo, da bo takoj, čim se stanovanjski zakon ukine, več stanovanj na razpolago ter da se bo zlasti pričelo z izdajanjem novih stanovanjskih hiš. Vse to so bile seveda samo obljube, katerih niso izpolnile niti banke, ki bi bile morale v smislu zakonitih določil zidati stanovanjske objekte, vsaj za svoje uslužbence.

Mestna občina je sicer zgradila nekaj hiš in zasilnih stanovanj, kar pa ni mnogo zaleglo. Delavci pa morajo zlasti ožigovati postopanje občinske uprave pri določanju najemnin, ker so najemnine v zasilnih stanovanjih celo višje kot pa v lepih mestnih hišah v Smetanovi ulici. Pri tem je postavil za vzgled dunajsko mestno občino, ki vključuje tudi tam vladajoči krizi še vedno gradi nove stanovanjske hiše, ne da bi se pri tem občina zadolžila.

Ob koncu svojega referata je s. Eržen ob burnem odobravanju prečital resolucijo, ki gre za tem, da se uvede maksimiranje najemnin in zakonito zaščito najemniki. Onemogočiti se mora, da bi smeli hišni lastniki (pripominjamo, da so med njimi tudi častne izjeme) na tak način postopati z najemniki kot je bil slučaj 8 članske družine, ki je 3 mesece, in to v zimskem času, prezebala na prostem.

S. Petejan je še pojasnil stališče delavskih zastopnikov v občinskem svetu radi previsokih najemnin, ki jih plačujejo najemniki v zasilnih stanovanjih, zato, da se ta stanovanja obrestujejo, medtem ko mestna občina utrpi skoro poldrugi milijon deficita pri ostalih stavbah. Nato je prečital tri resolucije, ki so bile vstevši resolucijo o maksimiranju cen vse soglasno sprejete, naker je predsednik shoda s. Dvoršak zaključil lepo uspelo zborovanje.

Najmodernejši krematorij so otvorili te dni v Pragi. Sežigalo se bo s plinom v štirih celicah istočasno.

Čitaj in razširjaj naš list! Potrebno je to, da vemo, kdo smo in kaj hočemo! Nosi še to žrtev, kakor jih nosiš že celo breme in vedi, da je boj delavstva tesno zvezan s trpljenjem in nado na boljše bodočnost!

remu komorniku — prinesite mi običajno kopel za noge — šampanjca — saj veste...

Slikar in njegova žena sta se presenečeno spogledala, komornik in sobarica sta prinesla umivalnik iz čistega srebra in pet steklenic šampanjca. Kakor po naključju je bila tvrdka, katero je zastopal oče slikarjeve žene, v Švici. In ko je sluga odmašil vseh pet steklenic po vrsti ter polival s šampanjcem noge objestne verižnikove žene, je le-ta malomarno razlagala:

— Kaj še ne veste, da je šampanjec imeniten za umivanje nog, draga moja? Nobena kopel tako ne osveži nog...

— Na kaj ste pa mislili, Franc? Samo pet steklenic! To je premalo. Pojdite hitro vsaj še po eno steklenico!

Komornik je prebledel: — Že grem, gospa, je dejal z drhtečim glasom.

Odšel je in se naglo vrnil z zamazano steklenico v roki.

Nekam nervozno, kajti bil je sluga boljše vrste, je izlil tekočino na noge svoje gospodinje.

Gospa je zakričala, kakor bi jo bil polil z vrelo vodo.

— Kaj ste mi pa vlili na noge? Nesrečnež! Le pogledjte steklenico! Saj to je kislina, vitriol!

Doma in po svetu.

Kriza — nezaposlenost — karitas.

Kriza prihaja vsem prav kakor vreme. Samo družbi ne. V slučaju krize, ki ima grozovite socialne posledice, bi morala družba, ne posamezniki poseči vmes z vso svojo avtoriteto in gospodarsko močjo, da ne le omili, ampak odpravi gorje. Ali družba se ali sploh ne briga ali pa nezadostno. No, ob taki priliki govore o karitati posamezniki. Posamezniki, ki žive v izobilju sami, ki lahko verižijo, ki služijo ogromne vsote. Res je, če bi dali svoje imetje, ne zaleže, ker je beda prevelika. Res je to! Ali karitas je nesebično žrtvovanje svojega in samega sebe. Bogateti in obenem gojiti karitativno čednost, je pa prej reklama kakor karitas. Ni potrebna karitas; potrebne so življenske potrebščine, do katerih ima vsak član človeške družbe — pravico.

Dopolnilo pravilnika za železniške delavce je izšlo. Z njim se urejajo doklade za službo izven bivališča ter se uvaja akordno delo, da se s tem pomnoži intenzivnost dela.

Minister socialne politike in narodnega zdravja Ivan Pucelj je v soboto ogledoval ljubljanske bolnice. Predvsem je videl, da je v njih premalo prostora za bolnike, kar je v sedanjih socialnih razmerah še prav posebno občutno.

Poneverba v vojnem ministrstvu. Vojaški uradnik C. Milanović, ki je bil blagajnik v vojnem ministrstvu, je poneveril 1.057.293 Din. Milanović je pobegnil, a so ga ujeli na meji pri Sušaku ter zaplenili velik del ponesrženega denarja.

Denarne pošiljave v inozemstvo. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razglasa, da je dovoljeno v smislu čl. 15 pravilnika o prometu z devizami in valutami pošiljati v inozemstvo do največ 3000 Din mesečno. Pošte bodo vodile o prodaji izkaznic in denarnih pisem točno evidenco in javile vsak prestopok nadrejeni oblasti. V krajih, kjer je več pošt, sprejema inozemske nakaznice in vrednostna pisma samo ena.

V dravski banovini imamo 252 odvetnikov. Največ jih je v Celju 23, v Ljubljani 82, v Mariboru 41, v Novem mestu 8 in v Ptujju 5.

Prof. Josip Plečnik, ki je znan kot modern arhitekt in esteta v gradbeni umetnosti, je dopolnil te dni šestdeseti rojstni dan.

Tudi Grčiji prede trda. Ministrski predsednik Venizelos namerava v Zenevi, na reparacijski konferenci, zahtevati za Grčijo petletni moratorij in novo posojilo 10 milijonov funtov.

Stari sluga je odgovoril: — To menda ne bo res, gospa. Če se ne motim, je ogljikova kislina.

— Oh, nesrečnež! Falot!
— Danes so minila baš tri leta, kar mi je padel sin v vojni, gospa. Upam, da mi boste oprostili, da sem tako raztresen.

— Lopov!... Zadržite ga!
Gospod in gospa Ribert sta vstala. On je odložil paleta, ona pa je stopila k staremu slugi, rekoč:

— Sina ste izgubili na fronti? Drugi pa niso izgubili ničesar, nasprotno. Dovolite, da vam stisnemo roko.

In ko se je potomka Sforzov ozrla na njo, je onemela.

— Gospa, ji je dejala slikarjeva žena, moj mož Vam vrne ono malenkost, kar ste plačali vnaprej. Želela bi, da bi umivanje s šampanjcem vsaj nekoliko izpremenilo vaše noge, da ne bodo delale Vašim prednikom take sramote. Greva, Oktave? Muzej v Louvru je še odprt. Pojdiva, da si najine oči malo odpočijeva.

Potomka Sforzov se ni upala tožiti. Sicer pa njene opeklino niso težke. Upa, da bo mogla na prihodnji domači zabavi pri komtesi plesati tudi zamorske plese.

(Iz »Prosvete«.)

Priljubljeni smo! Pod tem naslovom je objavila avstrijska socialna demokracija v vseh svojih organih natančna navodila, kako imajo postopati vsa krajevna delavska združenja in organizacije, kakor tudi posamezniki v slučaju ponovnega heimwehrovskega puča. Ta navodila, izdana v obliki razglasa na vse instance in vsakega posameznika, pričajo o skrajno resnih in napetih dnevih v Avstriji, kakor tudi o veliki, požrtvovalni in skrajni odločnosti avstrijskega delavstva, da se bo branilo z vsemi sredstvi.

Avstriji grozi nov puč. Heimwehrovci, pod vodstvom kneza Starhemberga, so nameravali dne 25. januarja t. l. izvesti nov puč na Štajerskem in v Gornji Avstriji. V ta namen so rekvirirali baje vsa prometna sredstva. Dunajske liste, ki so prinesli to vest, je državno pravdnštvo zaplenilo, češ, da je vest neosnovana.

Prelat Seipel zopet intrigira. V tirolskih krščansko-socialnih listih odlaga svoje bombe v obliki člankov, s katerimi bi rad zrušil sedanjo navidezno demokratično vlado kanclerja Burescha, da bi se potem sam postavil na čelo heimwehrovske diktature. Prelat Seipel je rojen in nevaren intrigant, ki pri neugodnem vetru vedno izgine za par tednov z avstrijske pozornice, da se, kadar smatra, da je prišel ugoden čas, zopet nenadoma pojavi in začne spletkariti. Vselej pa začne za njim pihati veter z desne in pojavljajo se težke politične komplikacije. Miru pred njim najbrž ne bo prej, dokler se ne bo vrnil k svojim očetom, kar v Avstriji stotisoči žele njemu in sebi.

Dr. Seipel filozofira. Prelat dr. Seipel Boštjan se je zopet oglasil. V svojem modrovanju pravi, da je ljudsko zastopstvo ob normalnem času potrebno. Tudi kontrola je potrebna glede uprave. Mi smo pa danes v ne-normalnih časih. Parlament, namesto da bi izvrševali kontrolo, se bavijo z upravo. To ne gre. Parlamentarna uprava slabi državo. Nahajamo se torej v krizi demokracije. (Naravno, ker narodi zahtevajo več pravic, pa jim jih »demokracija«, ki odločuje, ne da! Op. ur.) Prelat ni sicer za pučizem, veruje v višjo (!) demokracijo, kakor je današnja. V gotovih težkih trenutkih je potrebno samoodgovorno osebno vodstvo, ker je potrebna izredna odločnost. Papež je z Mussolinijem lahko sklenil pogodbo, z italijanskim parlamentom pa je ne bi bil mogel. Zdi se mu, da se je fašiste prepozno pritegnilo k sodelovanju v državni upravi. — Prelat seveda ne more biti za to, da se uvaja potom parlamenta enakopravnost državljanov.

Hitler obišče Nemce na Čehoslovaškem. Socialnodemokratično časopisje na Češkem poroča, da je Hitler obljubil nacionalcem v Ustju na Labi, da jih poseti. Ne vemo, če potrebujejo na Čehoslovaškem Hitlerjevih nauk.

Podpora za nezaposlene dobiva v Nemčiji šest milijonov oseb. Razen tega se tri do pet milijonov oseb podpira v raznih dobredelnih ustanovah. Skoraj ena desetina nemških državljanov je brez posla. V primeri s poletjem se je število nezaposlenih zvišalo do sedaj za dva milijona.

Na reparacijah je dosedaj plačala Nemčija po trditvi Francozov 21 in pol milijarde zlatih mark, medtem ko Nemci trde, da so plačali že 54 milijard. Razlika bo najbrž v tem, da Francija in njene zaveznice cenijo stvarne dobave Nemčije veliko nižje, kakor jih pa cenijo Nemci.

Francija dviga zlato v Ameriki. Francoska nacionalna banka je sklenila, da dvigne v Ameriki 125 milijonov dolarjev zlata ter izloči vse menice glaseče se na Ameriko. Očividno se pripravlja Francija na gospodarsko vojno z Ameriko predvsem, kar znači, da se bo gospodarska kriza še povečala.

Francoski zlati zaklad je narasel okroglo na 70 milijonov frankov. Kam bo vedlo ogromno kupičenje zlata v Franciji? Zal, zlato je fiktiv-

Jean Rameau:

Kopanje nog v šampanjcu.

(Konec.)

Madame Ribertova je bila zelo lepa, nežna, elegantna, distinguirana, toda izredno skromna. Njen oče je bil glavni zastopnik neke tvrdke, ki je izvažala šampanjec v Švico. Madame de Cateaubriand-Sforza je to zvedela.

Nekega dopoldne, ko je sedela z golimi nogami pred Ribertom, je prišla v atelje slikarjeva žena. Sprejeta je bila zelo prijazno.

— Kako sem srečna, da Vas vidim, draga prijateljica! Dovolite, da obsedim? Vaš mož ustvarja pravo čudo. Imel bo veliko zaslug...

— Ah, draga gospa...

— Da. Včeraj sem preveč plesala pri komtesi. Še sedaj imam otekle gležnje, kaj ne vidite?

— Ne, ne. Nič posebnega.

— Oh da. In za moje noge je samo ena kopel... Imam svojo posebno kopel za noge, ki resnično učinkuje. Saj smo prijateljji, kaj ne? Dovolite mi torej brez ovinkov, glede na Vas...

Iztegnila je svojo golo roko, da bi dosegla zvonec.

— Franc! — je zapovedala sta-

Tudi Ti pridobivaj naši „Delavski politiki“ nove naročnike.

Merilo delavske zavednosti je delavski tisk. Zato moraš tudi Ti pridobiti »Delavski Politiki« še vsaj enega novega naročnika.

Delavec, nameščenelec! pomni-ta, da Vajine interese zastopa le

delavski tisk, zato čim več naročnikov, tem večji vpliv in tem močnejši bo naš glas.

Zato na delo! V vsako delavsko stanovanje, v vsak lokal naš list — »Delavsko Politiko«.

na vrednost; ni produkcija in ne potrebna dobra.

Anglija izvažajo iz Indije vsak teden za 1 milijon funtov zlata in to še najbolj drži njihovo gospodarstvo nad vodo. Zato ni čudno, če so Angleži v indijskem vprašanju tako nepopustljivi.

7000 oseb je v Indiji zaprtih radi političnih prestopkov. Od teh je 2000 kongresistov, med njimi 265 članov kongresa, ostali pa so pristaši »rdečih srajc« iz obmejnih provinc.

Poskus sovjetske revolucije v Španiji je zadušeno. Ozemlje med Maureso in Burgo, ki so ga nekaj dni imeli anarho-sindikalisti zasedene, je zopet v oblasti vladnih čet, ki proti vstašem nastopajo z vso strogoostjo. Pokret je bil od anarho-sindikalistov vnaprej organiziran in bi imela dne 25. januarja izbruhni vstaja po vsej Španiji, toda pregoreči nestrpnosti v severni Kataloniji, v mestih Mauresa, Burgo, Sallent in Artes, so nekaj dni prehitro stopili v akcijo in s tem ves načrt pokvarili. 23. januarja je bila tudi v Barceloni proglašena generalna stavka. Enako poročajo tudi iz Gibraltara o tamošnjih nemirih. Socijalna demokracija, ki je zastopana v vladi, noče imeti s temi akcijami ničesar skupnega in svari svoje pristaše naj se jih ne udeležujejo.

25 milijonov vreč kave se nahaja v kavinskih skladiščih v San Pavlu v Braziliji, in sicer kljub temu, da so velike množine kave zmetali v morje ali sežgali kot kurivo pod kotli.

Japonci nameravajo zasesti tudi Šanghaj, pod pretezo, da morajo tam ščititi svoje državljane pred kitajskimi demonstranti.

V Krakovu so okradli neznani storilci v »Grand hotelu« francosko milijarderko Ciunkiewicz, rojeno na Poljskem. Vtihatopili so se v njeno sobo, prerezali njene kovčge in vzeli iz njih 6500 angleških funtov, 10.000 francoskih frankov in mnogo dragocenosti v skupni vrednosti 2.000.000 zlotov. Oblasti so obvestile obmejne varstvene organe, da bi tatovi ne prekorlačili meje.

Velik sneg je zapadel v Perziji, kakor ga ne pomnijo najstarejši Perzijci. Vse ceste v severni Perziji so neprehodne.

Ameriška milijonarka strelja Havajce. Na otoku Havaj so izbruhnili resni nemiri, ki jih je povzročila neka Amerikanka, ki je nekega domačina v svoji vili na zverinski način umorila in s svojim pomočnikom hotela truplo vreči v morje, pri čemur so jo pa domačini zasačili in je morala pred njimi bežati na ameriško vojno ladjo.

Književnost.

Selma Lagerlöf: »Zgodba o blaznem Gunnarju.« Krekova knjižnica je izdala kot šesto knjigo svoje zbirke romantično povest »Zgodbo o blaznem Gunnarju«, delo znane švedske pisateljice Selme Lagerlöf. Poezija severnih narodov je obdana s fantastičnimi domisleki, z neprodno pravljico opojnostjo, ki je ne moreš zlepa razpresti v resnične poteze naravnega življenja. Zato vpliva navadno posredno ta fantastična ljudska pravljica na ustvarjanje večine skandinavskih pisateljev in pesnikov. »Zgodba o blaznem Gunnarju« pa je najizrazitejši plod razkošne fantastične duševnosti, ki povsem odreka življenjski resničnosti. Ta Lagerlöfina povest, zajeta iz kompliciranih dušeslovnih svetov izven vsake smešnosti, ko se dotakne problemov življenja na naši zemeljski obli. Selmi Lagerlöf ni odrekati umetniške moči, očarujočega izraza, niti velikega pripovednega talenta. Vendar se v zgodbi o blaznem študentu in o mladem dekletu duševnostno zamotano življenje marsikje prepira z našo psihologijo in hodi svoja pota. Kje je meja med blaznostjo in fantastičnostjo, kje je črta med življenjem človeka in med čuvstvom njegovim? Pravičljivi bitji? Zdi se, da prihajajo v dušeslovni labirint, iz katerega ni izhoda. »Zgodba o blaznem Gunnarju« je težko, nevhvaležno čtivo, ki ti omami misli in razdraži živce. Zato se moramo čuditi, da pri-

pravlja Krekova knjižnica, ki velja za delavsko založbo, našemu proletarijatu tako netečno duhovno hrano. Ali res ni ničesar boljšega na izbiro? Prevod jezikovno nekoliko šepa. Maleševi lesorezi so deloma posrečeni (zlasti portret pisateljice) oprema knjige pa je lična. —č.

Zadružne novice.

Finske zadruga za brezposelne. Načelstvo zadruga velenakupne družbe naprednih konzumnih zadrug na Finskem (OTK) je sklenilo, da razdeli med brezposelne člane pridruženih ji zadrug za 500.000 finskih mark blaga. Zadruga, ki bodo dobile to blago v razdelitev, je OTK naprosila, da naj to podporo za brezposelne še povečajo s tem, da darujejo blago tudi iz svojih lastnih zalog.

Angleške zadruga in razorožitev. Londonski generalni svet angleških moških zadruga gildov je imel nedavno na Leman Streetu razorožitveno konferenco, na kateri je bilo soglasno sklenjeno, da se predsedniku angleške vlade pošlje v imenu pol milijona zadrugarških meščanov v Londonu resolucijo za prihodnjo razorožitveno konferenco, ki se bo vršila menda začetkom februarja t. l. Resolucija opozarja britansko vlado na nujno potrebo, da se da britanskim delegatom na svetovni razorožitveni konferenci pooblastilo, da sklenejo ukrepe za takojšnje zmanjšanje vseh oblik orožja na vodi in na suhem ter da se prevzame nadzorstvo nad družbami in tovarnami za izdelavo orožja.

Ljubljana.

Kako je z ureditvijo pouka na srednjih šolah? Dne 27. decembra 1931 so zborovali v Mestnem domu v Ljubljani starši in varuhi srednješolske mladine. Predmet zborovanja je bila naredba ministra za prosveto, glasom koje se naj dosedanji nerazdeljeni pouk ukine, in vpelje razdeljeni pouk po starem načinu, ki je veljal pred deceniji. Škodljivost te naredbe za šolsko mladino se je soglasno naglašala. Zlasti starši dijakov, ki se vozijo po železnici, so navajali težkoče, kojim so taki dijaki izpostavljeni in sedaj se naj vozijo še ponoči domov. Zbrani so sklenili soglasni protest, ki se je sporočil brzojavno ministru za prosveto. Izvoljen je bil odbor, ki naj vso zadevo izvede in pritožbo predloži kralj. banski upravi. Odbor je obljubil, da bo do o svojem delovanju poročal, nismo pa še nič slišali o njem. Danes pa tavajo dijaki iz dežele ob opoldanskih urah po mrzlih in neprijaznih ljubljanskih ulicah, brez doma, brez zavetja... Kam to vodi?

Slika iz ljubljanske policijske statistike. Ljubljanska policija je 1931 aretirala zaradi javnih nasilstev 32 oseb, zoper javno moralo 11, zaradi umorov in detomorov 5, zaradi telesne poškodbe 203, zaradi požigov 5, zaradi ropov 17 (lani 10), zaradi tatvine 1486 (lani 1410), zaradi ponesverb 70 (lani 26). — Policijski zdravnik je pregledal 257 aretiranih žensk. V prisilno delavnico je bilo oddanih 18 žensk. — Iz Ljubljane je bilo izgnanih 312 oseb (lani 151); med njimi je bilo 53 tuzemcev. Samomorov je bilo 21, poizkušanih samomorov 28. Raznih prijavljenih nezgod je bilo 196, požarov pa 37. — V policijskih analih je zabeleženih 96.504 zločinci. Daktiloskopičnih posnetkov prstov je na policiji 6428, posameznih odtiskov je bilo napravljenih 23.250. Na novo je bilo daktiloskopiranih 618 in na novo slikanih 980 zločincev. — To je kos socialne slike, v kolikor ne gre za nenormalne ljudi.

Maribor.

Zopetna uvedba normalnega delovnika v delavnicah drž. železnic. Od torka, dne 26. januarja dalje se dela v delavnici drž. železnic zopet osem ur dnevno. Delavski protesti so torej vendar nekaj zalegli.

Gradba mariborske carinske pošte zasigurana. Minuli teden se je vrnil iz Beograda mestni načelnik g. dr. Lipold, ki je interveniral na merodajnih mestih, da se svoječasni sklep za zgraditev carinskih poslopj realizira. Kakor znano, so bila pred meseci dela za zgradbo tega projekta že razpisana, kasneje pa je finančno ministrstvo že odobrene kredite preklicalo. V razgovoru z novinarji je minuli petek g. mestni načelnik izjavil, da je bila intervencija uspešna in da se bo spomladi pričelo graditi carinsko pošto ter tlakovati ceste v okolici projektiranega poslopja. Istotako se bo zgradilo stanovanjsko hišo za carinske nameščence v Aškerčevi ulici, kjer je potrebna stavbna parcela že kupljena. Od svoječasno dovoljenega kredita se sme zaenkrat porabiti 12 milijonov dinarjev. Zgradba carinskih skladišč in drugih projektiranih objektov pa se bo izvedla v drugi etapi. Upamo, da bo sedaj ostalo pri tej izjavi in da se bo ta projekt končno le izvedel, ker doslej je ostalo vse le samo pri besedah.

Za omiljenje brezposelnosti. Mestno načelstvo v Mariboru namerava v tem letu graditi cesto na Kalvarijo, s čemer bi se naj deloma odpomoglo veliki brezposelnosti v našem mestu. Za gradnjo te ceste bi prispevala mestna občina ca. 100.000 Din. Ta vsota bi se krila delno iz fonda za brezposelne, prispevali bi pa tudi Olepševalno društvo, občina v Krčevini ter nekateri posestniki v okolici Kalvarije. Kakor je za pozdraviti, da bi se namesto miloščine, katero dobivajo sedaj brezposelni, skušalo iste zaposliti pri javnih napravah, se nam vendar ne zdi primerno, da bi se mogla graditi baš cesta na Kalvarijo, od katere ne bo imel nikdo (izvzemši nekateri avtomobilisti) nobene pravde koristi. Pač pa bi bil odvzet z graditvijo takšne ceste zadnji mirni kotic, ki je v Mariboru doslej bil brez prahu. Stevilne razorane ceste, ki vežejo Maribor z okolico, kakor tudi v mestu samem, bi bile potrebne zboljšanja. Tudi bi bilo pozdraviti, če bi se napravile serpentine z južne strani na Kalvarijo ali pa na Piramido, ki nudi še lepši razgled kakor pa Kalvarija.

Predavanje »Svobode«. V sredo, dne 27. t. m. se vrši ob 8. uri zvečer predavanje s skioptičnimi slikami o temi: »Pot trpljenja žene«. Predava s. Eržen. Pridite polnoštevilno.

Predavanje dr. Alfreda Adlerja o individualni psihologiji. V soboto, dne 30. jan. ob 20. uri in v nedeljo, dne 31. jan. ob 10. uri bo predaval v Mariboru v veliki kazinski dvorani dr. Adler, ustanovitelj individualne psihologije. Prvo predavanje je določeno za širšo javnost, a drugo za učiteljsstvo. Ker so stroški za prireditve veliki, se bo morala pobirati vstopnina in sicer za sedeže po 15, 10 in 6 Din, za stojišča po 3 Din. Predprodaja v trgovinah Brišnik in Höfer.

Velika glasbena akademija v prid pomožne akcije. V sredo, dne 3. februarja, se bo vršila ob 20. uri v dvorani pivovarne Union velika glasbena akademija s sodelovanjem Glasbene Maticе, pevskega zbora »Maribor«, številnih domačih solistov ter pomnoženega orkestra vjaške godbe. Pri prireditvi, ki je prirejena v prid siromašnim slojem, bo sodelovalo okrog 300 glasbenikov in pevcev. Vstopnice za koncert se dobe pri članih pomožne akcije.

Čevljarski mojster Ertl je razbil 5 velikih izložbenih oken pri tvrdki Bača. V noči od petka na soboto je v trgovini tvrdke Bača na Aleksandrovi cesti čevljar Ertl razbil 5 velikih šip v izložbenih okenih. Storičla je kmalu po dejanju izsledil službojoči stražnik, ter ga aretiral. Pri zaslišanju je Ertl izjavil, da je pobil šipe pri tvrdki Bača zato, ker dela mariborskim čevljarjem preveliko konkurenco. (Vodstvo tukajšnje podružnice je o dogodku takoj obve-

Cena: Majhne steklenice Din 10.—, srednje steklenice Din 26.—, velike steklenice Din 52.—. Dobiva se povsod.

stilo tvrdko Bača v Zlinu, ki pa je v pomirjenje izjavila, če je pa v Mariboru tako, da bo v prihodnjih dneh zato cene svojih čevljev še bolj znižala.)

Koliko popijejo Mariborčani? V informacijo in event. uporabo se uredništvu sporoča, da se je v letu 1931 v mestu Mariboru konsumiralo naslednje količine alkoholnih pijač: Vina 1.308.000 litrov, vinskega mošta 194.000 litrov, šampanjca 763 steklenic, piva 788.700 litrov in raznega žganja 39.500 litrov.

Zavarovanje. Mestno načelstvo razpisuje zavarovanje poslopj in inventarja mestnega pogrebne zavoda, kakor tudi zavarovanje stekla na raznih mrljskih vozovih. Vsa pojasnila in inventarni zapisnik so na razpogo v vložišču mestnega načelstva.

Hrastnik.

Tečaj delavskih organizacij lepo napreduje. Značilno je to, da se redno udeležujejo vsi prijavljenci, ter so predavatelji s svojimi predavanji (ss. C. Štukelj, dr. Likar St. in J. Golmajer) na poslušalce napravili kar najlepše utise. Predavanja se nadaljujejo redno vsako soboto od 5.—7. ure zvečer.

»Svoboda« I se pripravlja na uprizoritev igre »Martin smola«.

Pevski odsek »Svobode« Celje gostuje dne 31. januarja t. l. v delavskem domu v Trbovljah. Na ta koncert opozarjamo ter pozivamo delavstvo Hrastnika, da se ga polnoštevilno udeleži.

Pevski odsek »Svobode« I. Hrastnik ponovi svoj koncert 2. februarja t. l. v dvorani konzumnega društva; z ozirom na sedanjo težko krizo se isti vrši brezplačno.

Trbovlje.

Smrtna kosa. V petek, dne 23. januarja 1932 smo pokopali s. Škorjanca, ki je umrl po dolgotrajni bolezni, katero si je nakopal deloma v ruskem ujetništvu. Pokojni je bil član tukajšnje zadruga in »Svobode«. Čast njegovemu spominu.

Koncert celjske »Svobode«. V nedeljo, dne 31. januarja 1932 priredi pevski odsek »Svobode« iz Celja koncert v naši dvorani. Ker je to priznana dober pevski zbor, vabimo vse delavce in prijatelje petja, da se udeležijo tega koncerta v čim večjem številu.

Dramatični odsek naše »Svobode« pripravlja za pustno nedeljo igro: »Trije vaški svetniki«.

Kot kronisti beležimo, da se je Narodna strokovna zveza preselila po dolgem »koketiranju« v Rudarski dom. —ič.

Zalog.

Skioptično predavanje priredi podružnica »Svobode« v petek, dne 29. januarja t. l. ob 19.30 (7.30) uri v salonu A. Plevnika v Sp. Kašlju. Naslov predavanja: »Nova industrijska revolucija«, predavatelj s. Cvetko Kristan. Ker je predavanje zelo važno, vabimo vse prijatelje somišljenike, po-

sebnost pa člani, da v čim večjem številu posetijo to nadvse priporočljivo predavanje. Vstop prost.

Nekaj misli k ustanovitvi športnega oddelka »Svobode«. »Svoboda« si stavi za svojo nalogo predvsem to, da s pomočjo kulture in prosvete širi ideje. »Svoboda« boče s svojim delovanjem med nami vzbuditi zavest, da je ona potrebna, da je ona naš vsakdanji kruh, ki ga ne moremo pogrešati. V tem smislu deluje tudi naša podružnica. Že pred par leti je bila ustanovljena naša podružnica, toda njeno delovanje ni rodilo onih uspehov, kot bi bilo pričakovati. Napačno bi bilo tu navajati vzroke neuspeha, pripominjam le, da ne smemo več dopustiti, da bi delo in napor naših sodrugov, ki so ostali zvesti našemu pokretu, ne našlo onega odziva pri nas, ki se od nas sme pričakovati. Z ustanovitvijo športnega oddelka smo prevzeli le nalogo, da prenesemo ideje »Svobode« tudi na zeleno polje. Delavski šport se bistveno razlikuje od profesionalizma, do čim mora biti delavski šport amaterski. Delavcu mora biti šport v razvedrilo po težkem

delu, ki ga je potreben. Šport je materijalni šport, pri katerem računajo bolj na dobiček, kot pa na igralce. Svobodaš mora videti v svojem nasprotniku sodruga, ne pa sovražnika. Šport je tekma za rekordi, ki vodijo čisto v pretiranost. Mi se moramo tega zavedati, jih ne smemo posnemati, ampak iskati v športu le one stvari, ki so nam potrebne za nadaljnji razvoj naše zamisli. Zato moramo iskati stikov predvsem z delavskimi klubi, da se med seboj spoznavamo in te stike ohranimo trajno. Po številu članstva prednjači pri nas ravno športni odsek, a po zavednosti, smo pa mi na zadnjem mestu. Zato moramo poleg športnih uspehov, dosežati več drugih uspehov, ki so bližji naši stvari, kot pa ti. Ne zadostuje biti dober športas, treba je biti predvsem Svobodaš! Prišel je čas, ki nam ne dopušča popolnega športnega udejstvovanja (zima), zaradi tega moramo v teh mesecih nadomestiti to, kar nam ni bilo mogoče dosedaj. Kolikor članov športnega oddelka, toliko zavednih Svobodašev!

Dramatični odsek tukajšnje podružnice »Svobode« uprizori na Svečnico 2. februarja t. l. ob 16. uri v dvorani C. Požara v Založni

igro »Utopljenca«. Somišljeniki in prijatelji dramatike, ne zamudite prilike ter posetite krasno predstavo.

Občni zbor tukajšnje podružnice »Svobode« se vrši v nedeljo, dne 14. februarja t. l. ob 13. uri v dvorani Albina Plevnika v Sp. Kašlju 8. Člani, udeležba je vaša dolžnost.

Studenci pri Mariboru

Ljudska univerza v Studencih. V četrtek, dne 28. t. m. ob 19. uri nadaljuje g. Rupert Lintner predavanje »Moja pot v Ameriko«.

Razno.

Zakaj nas zebe?

Naše telo je navezano na določeno temperaturo, ki se suče okrog 37 stop. Celzija in se ne sme dosti spreminjati. Ker toploto neprestano oddaja, jo mora tudi neprestano nadomestovati s hrano, obleka nas pa varuje prevelike izgube telesne toplote.

V koži je nešteto živčnih stanic, tako zvanih toplotnih teles, ki uravnavajo proces oddajanja in sprejemanja toplote.

Če nam postane pretoplo, se odprejo kožne jamice, telo se začne potiti, žilice se razširijo in dovajajo več krvi, dihanje se pospeši — vse to rabi za hitrejše odvajanje toplote.

Kadar pa proizvaja telo v razmerju z okolico premalo toplote, delujejo vsi navedeni čimtelji v nasprotnem smislu, da toplotno oddajo čim bolj zadržijo. Če to premalo zaleže, tedaj signalizirajo toplotna telesa to možganom. Od tam pride povelje, da se morajo vse mišice pričeti tresti, da bi proizvajale več toplote. To imenujemo mi mraženje, čeprav je le pomoč proti premajhni toploti v telesu. Telo pa mrazi prav za prav že prej, le da mi tega ne čutimo, dokler nas ne opozori drgetanje mišic.

Energija v padavinah.

Vsak dan pade na zemljo mnogo milijonov kubičnih metrov vode v obliki dežja. Ob vsakem času dežuje na tem ali onem koncu sveta, v nekaterih tropskih deželah po cele mesece nevzdržema. Če bi mogli vse te vodne množine ujeti in izkoristiti za proizvodnjo električne energije, bi nam dajala nič manj nego 100 milijonov konjskih sil. V vseh tekočih vodovjih sveta je prilično za 454 milijonov konjskih sil energije, a človek izkorišča šele 35 milijonov k. s. — neznamen drobec v primeri z energijo izpodnebne vodovja.

Meh za smeh.

Med zakonci.

»Kako se tvoja žena počuti v letovšču?«

»Imenitno — pa mi je te dni vendarle pisala, da se takoj vrne, kadar mi postane dolgčas po njej.«

»In kaj si ti odgovoril?«

»Srček«, sem ji pisal, »danes so pre-slabi časi, da bi tako dolgo ostala.«

Dobra vzgoja.

Mirko je povabljen na otroško zabavo h Korenovim. Zvečer se vrne in že v veži vpraša mamo:

»Mirko, ali si se obnašal kakor se spr-dobi?«

»Da, mamica! Korenova teta je ves čas pripovedovala: »Moj Bog, nisem še videla otroka, ki bi se tako obnašal!«

ZAHVALA.

Podpisana Ljudmila Ferk, delavka v »Kovini« na Teznu, se tem potiskrenó zahvaljuje delavstvu, zaposlenemu v imenovani tovarni za naklonjeno podporo v znesku Din 272.50. Ljudmila Ferk.

Papirnica Ljudske tiskarne
Maribor, Slomškov trg št. 6.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni**

14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt«. Naroča se Administration der »Radio« welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in tma lepo urejene poučne tehnične članke.

Šolske torbice, aktovke, kovčki, preobleke za kovčke, damske torbice, denarnice, pasovi itd. Istotako tudi poceni popravila v novo otvorenih torbarnih

JOSIP KARLO,
MARIBOR, Kopalška ulica št. 2
(Scherbaumov paviljon).

Razno manufakturno blago, perilo, obleke za moške in dečke, pletenino etc. priporočila po jako nizki ceni tvrdka

KARL JANČIČ
Maribor, Aleksandrova c. 11

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki
Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Šivalne stroje, gramofone, otroške vozičke, kolesa

popravlja **JUSTIN GUSTINČIČ**, mehanična delavnica, Maribor, Tattenbachova ulica 14.

Pletenine, stezniki, tudi jenski in kozmetični predmeti, potrebnine za otroke, nogavice, rokavice, rožna dela in krojaške potrebnine.

FRANC ŠKOF,
Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Razglas o licitaciji.

Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje za izvršitev tlakovanja ulic v Mariboru

I. JAVNO PISMENO PONUDBENO LICITACIJO NA DAN 26. FEBRUARJA 1932 OB 11. URI DOPOLDNE

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru, Francišškanska ul. št. 8/I. Pojasnila in ponudbeni pripomočki so proti plačilu napravni stroškov na razpolago med uradnimi urami istotam.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša za posamezne edinice:

- A) 1. Einspielerjeva ulica, dovozna cesta na glavni tovorni kolodvor in prvi del Aleksandrove c. Din 837.883.74
- 2. kanalizacija Aleksandrove ceste Din 436.370.92
- B) drugi del Aleksandrove ceste in Vetrinjske ul. Din 470.389.86
- C) Sodna ulica Din 238.109.76

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v Službenih Novinah, Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine in na razglasni deski mestnega načelstva v Mariboru.

Mestno načelstvo mariborsko.

Maribor, dne 19. januarja 1932.

Mestni podnačelnik:
GOLOUH.

Razglas o licitaciji.

Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje za dobavo granitnega materiala za tlakovanje mestnih ulic v Mariboru

I. JAVNO PISMENO PONUDBENO LICITACIJO NA DAN 25. FEBRUARJA 1932 OB 11. URI DOPOLDNE

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru, Francišškanska ul. št. 8/I. Pojasnila in ponudbeni pripomočki so proti plačilu napravni stroškov na razpolago med uradnimi urami istotam.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša za posamezne edinice:

- A) Einspielerjeva ulica, dovozna c. na glavni tovorni kolodvor in prvi del Aleksandrove ceste Din 1.731.360.06
- B) drugi del Aleksandrove ceste in Vetrinjske ul. Din 668.925.16
- C) Sodna ulica Din 425.386.97

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v Službenih Novinah, Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine in na razglasni deski mestnega načelstva v Mariboru.

Mestno načelstvo mariborsko.

Maribor, dne 19. januarja 1932.

Mestni podnačelnik:
GOLOUH.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon šte. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg št. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2% proti trimesčni odpovedi.

